

APLIKACJA RADCOWSKA I ADWOKACKA

**Kompendium wiedzy
na egzamin wstępny**

redakcja naukowa Jarosław Zagrodnik

Łukasz Breguła, Jakub Bryła, Marcin Burdzik
Sylwia Chlipała, Kinga Jaśkiewicz, Agata Majewska
Zofia Marcinek, Bartosz Pudo, Katarzyna Sychta
Kornelia Szymocha, Sonia Worwa

APLIKACJA RADCOWSKA I ADWOKACKA

Kompendium wiedzy
na egzamin wstępny

redakcja naukowa Jarosław Zagrodnik

Łukasz Breguła, Jakub Bryła, Marcin Burdzik
Sylwia Chlipała, Kinga Jaśkiewicz, Agata Majewska
Zofia Marcinek, Bartosz Pudo, Katarzyna Sychta
Kornelia Szymocha, Sonia Worwa

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Stan prawny na 1 czerwca 2025 r.

Wydawczyni
Monika Pawłowska

Redaktorka prowadząca
Katarzyna Gierłowska

Opracowanie redakcyjne
JustLuk

Projekt okładek serii
Wojtek Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujmy prawo i własność
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2025

ISBN 978-83-8390-731-4

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. +48 728 313 462
e-mail: PL-ksiazki@wolterskluwer.com

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wprowadzenie	13
I. KONSTYTUCJA	15
Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.04.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) (<i>Marcin Burdzik</i>)	17
II. AKTY MIĘDZYNARODOWE	57
Traktat o Unii Europejskiej oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (wersje skonsolidowane: Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 13, s. 47) (<i>Katarzyna Sychta</i>)	59
III. KODEKSY	97
Ustawa z 23.04.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2024 r. poz. 1061 ze zm.) (<i>Sylwia Chlipała, Bartosz Pudo</i>)	99
Ustawa z 25.02.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.) (<i>Marcin Burdzik, Sonia Worwa</i>)	220
Ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 1568 ze zm.) (<i>Sylwia Chlipała</i>)	258
Ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2025 r. poz. 383) (<i>Łukasz Breguła, Sonia Worwa</i>)	325
Ustawa z 6.06.1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz.U. z 2025 r. poz. 46 ze zm.) (<i>Marcin Burdzik, Kinga Jaśkiewicz</i>)	394
Ustawa z 26.06.1974 r. – Kodeks pracy (Dz.U. z 2025 r. poz. 277 ze zm.) (<i>Agata Majewska, Kornelia Szymocha</i>)	498
Ustawa z 15.09.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. z 2024 r. poz. 18 ze zm.) (<i>Zofia Marcinek, Kornelia Szymocha</i>)	573
Ustawa z 14.06.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 572) (<i>Jakub Bryła</i>)	643
Ustawa z 20.05.1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2025 r. poz. 734) (<i>Kinga Jaśkiewicz</i>)	667

Ustawa z 24.08.2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U. z 2025 r. poz. 860) (<i>Marcin Burdzik, Kinga Jaśkiewicz</i>)	676
Ustawa z 10.09.1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz.U. z 2025 r. poz. 633) (<i>Kinga Jaśkiewicz</i>)	702

IV. USTAWY USTROJOWE 719

Ustawa z 15.07.1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1264 ze zm.) (<i>Kinga Jaśkiewicz</i>)	721
Ustawa z 12.05.2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2024 r. poz. 1186) (<i>Katarzyna Sychta</i>)	725
Ustawa z 8.12.2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2024 r. poz. 622) (<i>Kinga Jaśkiewicz</i>)	744
Ustawa z 27.07.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 334 ze zm.) (<i>Katarzyna Sychta</i>)	754
Ustawa z 25.07.2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 1267) (<i>Jakub Bryła</i>)	814
Ustawa z 28.01.2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2024 r. poz. 390 ze zm.) (<i>Kinga Jaśkiewicz</i>)	822
Ustawa z 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.) (<i>Jakub Bryła</i>)	837
Ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 107 ze zm.) (<i>Jakub Bryła</i>)	852
Ustawa z 5.06.1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2025 r. poz. 581) (<i>Jakub Bryła</i>)	869
Ustawa z 23.01.2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2025 r. poz. 428) (<i>Jakub Bryła</i>)	885
Ustawa z 15.12.2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1192) (<i>Katarzyna Sychta</i>)	891
Ustawa z 30.11.2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 2393) (<i>Katarzyna Sychta</i>)	910

V. USTAWY USTROJOWE ZWIĄZANE Z SAMORZĄDEM

ADWOKACKIM I RADCOWSKIM 929

Ustawa z 26.05.1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2024 r. poz. 1564) (<i>Kinga Jaśkiewicz</i>)	931
Ustawa z 6.07.1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 499) (<i>Kornelia Szymocha</i>)	947

VI. INNE USTAWY 963

Ustawa z 20.08.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. z 2025 r. poz. 869) (<i>Zofia Marcinek</i>)	965
Ustawa z 28.04.1936 r. – Prawo wekslowe (Dz.U. z 2022 r. poz. 282) (<i>Kornelia Szymocha</i>)	976

Ustawa z 6.07.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2025 r. poz. 341) (<i>Sylwia Chlipała</i>)	984
Ustawa z 24.06.1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2021 r. poz. 1048) (<i>Sylwia Chlipała</i>)	994
Ustawa z 6.12.1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz.U. z 2018 r. poz. 2017) (<i>Zofia Marcinek</i>)	1000
Ustawa z 21.06.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 725) (<i>Sylwia Chlipała</i>)	1007
Ustawa z 28.02.2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. z 2025 r. poz. 614) (<i>Sonia Worwa</i>)	1015
Ustawa z 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 959 ze zm.) (<i>Sylwia Chlipała</i>)	1027
Ustawa z 6.03.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2024 r. poz. 236 ze zm.) (<i>Zofia Marcinek</i>)	1038
Ustawa z 15.05.2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2024 r. poz. 1428 ze zm.) (<i>Sonia Worwa</i>)	1052
Ustawa z 21.08.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2024 r. poz. 1145 ze zm.) (<i>Jakub Bryła</i>)	1064
Ustawa z 7.04.1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2020 r. poz. 2261) (<i>Bartosz Pudo</i>)	1075
Ustawa z 30.08.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz.U. z 2024 r. poz. 935 ze zm.) (<i>Katarzyna Sychta</i>)	1087
Ustawa z 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2025 r. poz. 501) (<i>Marcin Burdzik, Kornelia Szymocha</i>)	1141
Ustawa z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2025 r. poz. 350 ze zm.) (<i>Kornelia Szymocha</i>)	1152
Ustawa z 13.03.2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz.U. z 2025 r. poz. 570) (<i>Agata Majewska, Kornelia Szymocha</i>)	1164
Ustawa z 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 367) (<i>Kornelia Szymocha</i>)	1170
Ustawa z 30.05.2014 r. o prawach konsumenta (Dz.U. z 2024 r. poz. 1796) (<i>Sonia Worwa</i>)	1186
Ustawa z 4.02.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 24) (<i>Bartosz Pudo</i>)	1193
Autorzy	1205

Wprowadzenie

Aplikacja adwokacka i radcowska stanowią ścieżki kształcenia zawodowego, które są najczęściej wybierane przez absolwentów studiów zwieńczonych uzyskaniem tytułu magistra w dyscyplinie nauki prawne. Przepustką do tego kształcenia jest pozytywny wynik z egzaminu wstępnego na aplikację adwokacką i radcowską. Od wielu lat egzamin ten opiera się na znajomości aktów prawnych o kluczowym znaczeniu w polskim porządku prawnym. Założeniem niniejszego opracowania jest pomoc studentom i absolwentom studiów na kierunku prawo w przygotowaniu się do tego egzaminu. Jego urzeczywistnieniu służy kompleksowe omówienie wskazanych aktów prawnych. W celu ułatwienia nauki do egzaminu i przyswojenia wiedzy niezbędnej do tego, aby przyniósł on pozytywny wynik, prezentację uregulowań normatywnych zawartych w poszczególnych aktach prawnych wzbogacają liczne schematy oraz opracowania graficzne i tabelaryczne.

Prezentowane w kompendium akty normatywne zostały uporządkowane z uwzględnieniem ich miejsca w hierarchii aktów prawnych i wagi pod względem merytorycznym i praktycznym.

Podkreślenia wymaga, że kompendium zostało przygotowane z udziałem młodych osób, które w przeważającej mierze w ostatnich kilku latach z powodzeniem przystępowały do egzaminów na aplikacje i są doskonale zorientowane w tym, jakie wyzwania stoją przed zdającymi te egzaminy i jakie opracowania aktów prawnych są najbardziej przydatne do tego, aby im sprostać. W tym miejscu wszystkim Autorom i Autorom pragnę podziękować za przyjęcie zaproszenia do współpracy i wysiłek włożony w przygotowanie opracowania. Liczę też, że spotka się ono z życzliwym przyjęciem ze strony studentów i absolwentów prawa oraz okaże się przydatne w opo-
nowaniu wiedzy wymaganej na egzaminach na aplikację adwokacką i radcowską.

Kompendium zawiera omówienie aktów normatywnych w stanie prawnym z 1 czerwca 2025 r.

Jarosław Zagrodnik

11.2. Budżet państwa i procedura jego uchwalania (art. 219–226 Konstytucji RP)

BUDŻET PAŃSTWA

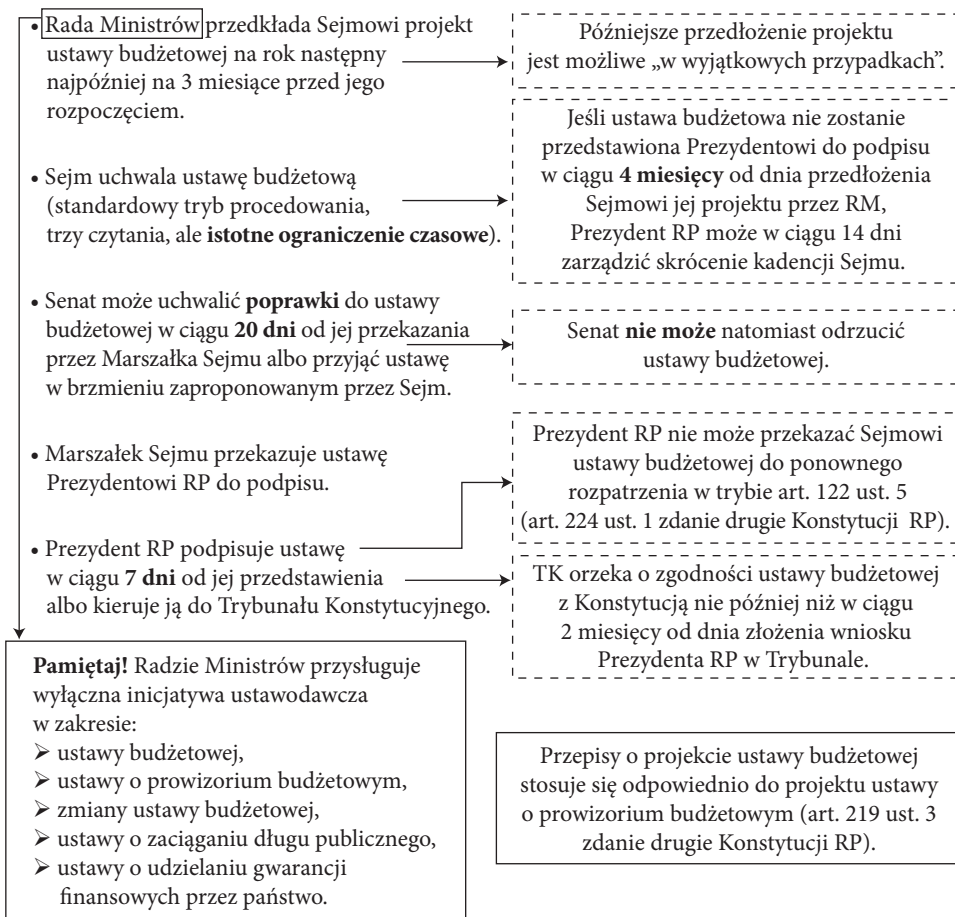
uchwalany jest przez Sejm na **rok budżetowy** w formie **ustawy budżetowej**.

PROWIZORIUM BUDŻETOWE

w wyjątkowych przypadkach może określać dochody i wydatki państwa w **okresie krótszym niż rok budżetowy**.

UWAGA: jeśli ani ustawa budżetowa, ani ustawa o prowizorium budżetowym nie weszły w życie w dniu rozpoczęcia roku budżetowego, Rada Ministrów prowadzi gospodarkę finansową na podstawie przedłożonego **projektu ustawy**.

Uchwalenie ustawy budżetowej (etapy)

Dodatkowe ograniczenia przewidziane w Konstytucji:

- Ustawa budżetowa nie może przewidywać pokrywania deficytu budżetowego przez zaciąganie zobowiązań w NBP.
- Zwiększenie wydatków / ograniczenie przychodów planowanych przez RM nie może skutkować ustaleniem przez Sejm większego deficytu budżetowego niż ten przewidziany w projekcie ustawy budżetowej.

11.3. Sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej

- **Rada Ministrów** przedkłada Sejmowi sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej wraz z informacją o stanie zadłużenia państwa w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego.
- **Sejm w ciągu 90 dni** od przedłożenia sprawozdania rozpatruje je, zapoznaje się z opinią NIK, a następnie podejmuje uchwałę o **udzieleniu** lub o **odmowie udzielenia Radzie Ministrów absolutorium**.

11.4. Narodowy Bank Polski

Zadania. Narodowy Bank Polski jest centralnym bankiem państwa, który posiada **wyłączne** prawo do emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej oraz odpowiada za wartość pieniądza polskiego.

Organy NBP. Konstytucja wyróżnia trzy organy NBP, są to odpowiednio:

- 1) **Prezes NBP** – powoływany **przez Sejm**, na wniosek Prezydenta RP, **na 6-letnią kadencję**. Prezes NBP nie może należeć do partii politycznej ani związku zawodowego. Nie może też prowadzić działalności gospodarczej niedającej się pogodzić z godnością urzędu;
- 2) **Rada Polityki Pieniężnej (RPP)** – organ kolegialny, powoływany na **6-letnią** kadencję, składający się z:
 - a) Prezesa NBP – jako przewodniczącego,
 - b) osób wyróżniających się wiedzą z zakresu finansów, które powoływane są w równej liczbie przez Prezydenta RP (3), Sejm (3) i Senat (3);

Do zadań RPP wymienionych *explicite* w Konstytucji należy:

- 1) ustalanie corocznych **założeń polityki pieniężnej** i przedkładanie ich do wiadomości Sejmu (równocześnie z przedłożeniem przez RM projektu ustawy budżetowej);
- 2) składanie Sejmowi sprawozdania z wykonania założeń polityki pieniężnej (w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego).

- 3) **Zarząd NBP** – organ jedynie przywołany i bliżej niesprecyzowany w Konstytucji⁴.

⁴ Organizację i zasady działania NBP oraz jego organów, w tym zasady ich powoływania i odwoływania, określa i konkretyzuje ustawa (art. 227 ust. 7 Konstytucji RP). Aktualnie jest to ustawa z 29.08.1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. z 2022 r. poz. 2025) – akt ten nie znajduje się w wykazie aktów prawnych na egzamin wstępny, toteż nie został poddany szerszej analizie.

12. Stany nadzwyczajne

Konstytucja wyróżnia **trzy** stany nadzwyczajne, które mogą być wprowadzone w sytuacjach szczególnych zagrożeń, jeżeli zwykłe środki konstytucyjne są niewystarczające – są to:

- stan wojenny,
- stan wyjątkowy,
- stan klęski żywiołowej.

Pamiętaj! Stan nadzwyczajny może być wprowadzony tylko **na podstawie ustawy, w drodze rozporządzenia**, które podlega dodatkowemu podaniu do publicznej wiadomości.

Działania podejmowane w wyniku wprowadzenia każdego z ww. stanów:

- muszą odpowiadać stopniowi zagrożenia,
- powinny zmierzać do jak najszybszego przywrócenia normalnego funkcjonowania państwa.

Ograniczenia. W czasie stanu nadzwyczajnego nie można zmieniać:

- Konstytucji RP;
- ordynacji wyborczej do Sejmu, Senatu i organów samorządu terytorialnego;
- ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej;
- ustawy o stanach nadzwyczajnych.

Dodatkowo w czasie stanu nadzwyczajnego oraz **w ciągu 90 dni po jego zakończeniu** nie można:

- skrócić kadencji Sejmu;
- przeprowadzić referendum ogólnokrajowego;
- przeprowadzić wyborów do Sejmu, Senatu, **organów samorządu terytorialnego** oraz wyborów Prezydenta RP.

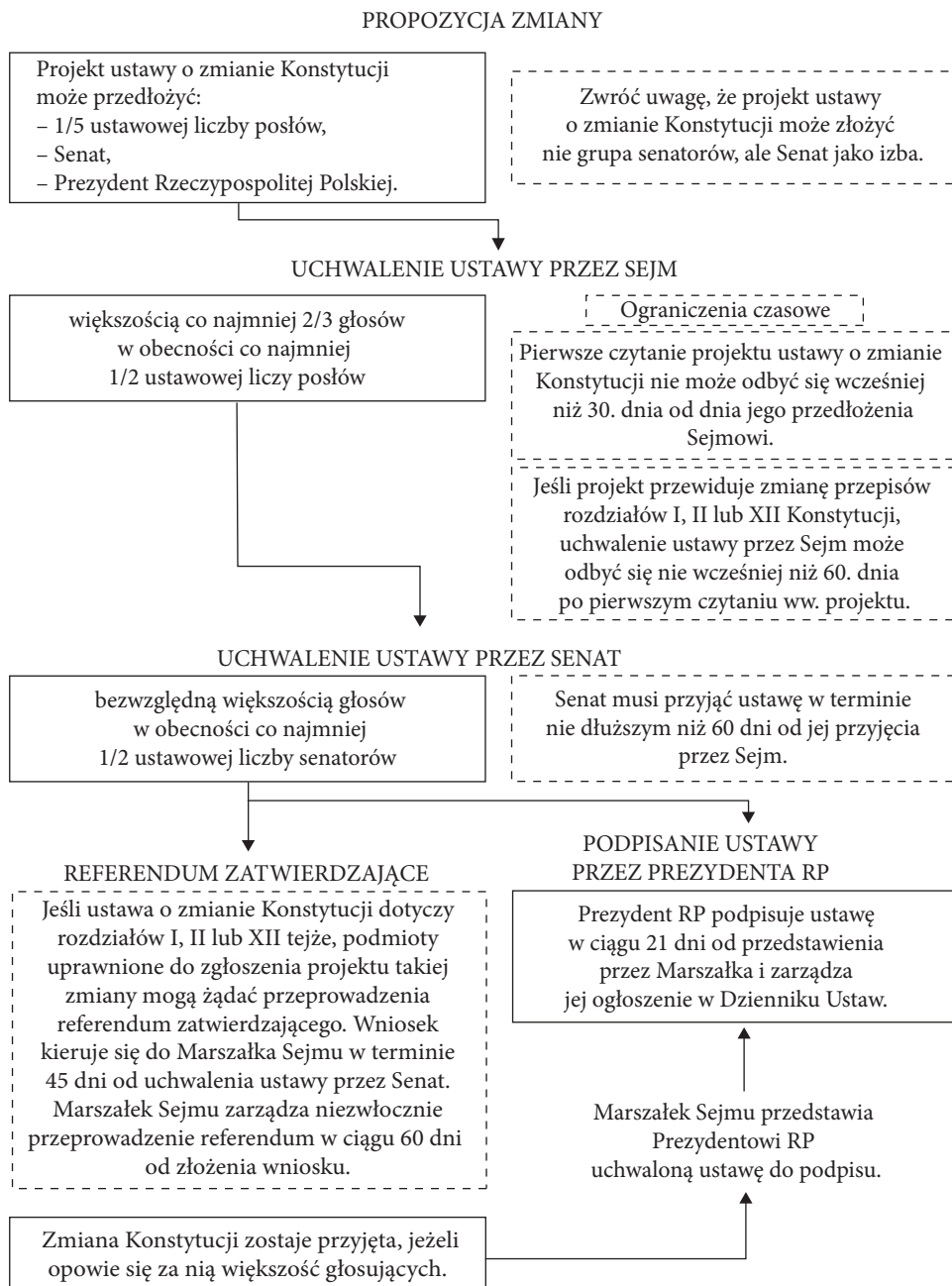
Kadencje ww. organów ulegają odpowiedniemu przedłużeniu.

Uwaga: wybory do organów samorządu terytorialnego, wobec ich lokalnego charakteru, mogą być jednak przeprowadzane na obszarach, na których nie wprowadzono stanu nadzwyczajnego.

Stan nadzwyczajny	Stan wojenny	Stan wyjątkowy	Stan klęski żywiołowej
Przesłanki wprowadzenia	– zewnętrzne zagrożenie państwa, – zbrojna napaść na terytorium RP, – zobowiązanie do wspólnej obrony przeciwko agresji wynikające z umowy międzynarodowej	zagrożenie: – konstytucyjnego ustroju państwa, – bezpieczeństwa obywateli, – porządku publicznego	zapobieżenie skutkom katastrof naturalnych lub awarii technicznych noszących znamiona klęski żywiołowej lub ich usunięcie

Organ wprowadzający	Prezydent RP na wniosek Rady Ministrów		Rada Ministrów
Forma aktu normatywnego	rozporządzenie		
Procedura zatwierdzenia	Prezydent RP przedstawia Sejmowi rozporządzenie o wprowadzeniu stanu wojennego lub wyjątkowego w ciągu 48 godzin od jego podpisania. Sejm niezwłocznie rozpatruje rozporządzenie. Może je uchylić bezwzględną większością głosów , w obecności co najmniej 1/2 ustawowej liczby posłów.		nieokreślona w Konstytucji
Obszar	Każdy stan nadzwyczajny może być wprowadzony na części albo na całym terytorium państwa.		
Czas trwania	nieoznaczony	oznaczony, nie dłuższy niż 90 dni	oznaczony, nie dłuższy niż 30 dni
Przedłużenie	-----	możliwe jednorazowo , na czas nie dłuższy niż 60 dni , za zgodą Sejmu	możliwe, za zgodą Sejmu
Zakres ograniczeń wolności i praw człowieka i obywatela	Nie można ograniczać wolności i praw określonych w art. 30 (godność człowieka), art. 34 i 36 (obywatelstwo), art. 38 (ochrona życia), art. 39, 40, 41 ust. 4 (humanitarne traktowanie), art. 42 (zasady odpowiedzialności karnej), art. 45 (prawo do sądu), art. 47 (dobra osobiste), art. 53 (sumienie i religia), art. 63 (prawo do petycji), art. 48 (władza rodzicielska i prawo do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem) oraz art. 72 (ochrona praw dziecka).		Można ograniczać wolności i prawa określone w art. 22 (wolność działalności gospodarczej), art. 41 ust. 1, 3 i 5 (wolność osobista), art. 50 (nienaruszalność mieszkania), art. 52 ust. 1 (wolność poruszania się), art. 59 ust. 3 (prawo do strajku), art. 64 (prawo własności), art. 65 ust. 1 (wolność pracy), art. 66 ust. 1 (prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy) oraz art. 66 ust. 2 (prawo do wypoczynku).
Szczególne uprawnienia	W stanie wojennym Prezydent RP na wniosek Rady Ministrów może wydawać rozporządzenia z mocą ustawy, jeśli Sejm nie może zebrać się na posiedzenie. Rozporządzenia mają charakter prawa powszechnie obowiązującego. Podlegają zatwierdzeniu przez Sejm na najbliższym posiedzeniu. Niedopuszczalne jest jednak ograniczenie wolności i praw wyłącznie z powodu rasy, płci, języka, wyznania lub jego braku, pochodzenia społecznego, urodzenia czy majątku.		

13. Zmiana Konstytucji

Własność nieruchomości nie może być przeniesiona pod warunkiem ani z zastrzeżeniem terminu .		
Dodatkowe porozumienie	Jeżeli umowa zobowiązująca do przeniesienia własności nieruchomości została zawarta pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu, do przeniesienia własności potrzebne jest dodatkowe porozumienie stron obejmujące ich bezwarunkową zgodę na niezwłoczne przejście własności .	
Prawo pierwokupu		
W razie sprzedaży przez współwłaściciela nieruchomości rolnej udziału we współwłasności lub części tego udziału pozostałym współwłaścicielom przysługuje prawo pierwokupu, jeżeli prowadzą gospodarstwo rolne na gruncie wspólnym.	⇒	Nie dotyczy to jednak wypadku, gdy współwłaściciel prowadzący jednocześnie gospodarstwo rolne sprzedaje swój udział we współwłasności wraz z tym gospodarstwem albo gdy nabywcą jest inny współwłaściciel lub osoba, która dziedziczyłaby gospodarstwo po sprzedawcy .
Rzeczy ruchome		
Osoba nieuprawniona	Jeżeli zbywa rzecz i wydaje ją nabywcy, nabywca uzyskuje własność z chwilą objęcia rzeczy w posiadanie, chyba że działa w złej wierze.	
Rzecz zgubiona, skradziona lub w inny sposób utracona	Nabywca może uzyskać własność rzeczy dopiero z upływem 3-letniego terminu od chwili jej zgubienia, skradzenia lub utraty.	Wyjątek! Nie dotyczy to pieniędzy, dokumentów na okaziciela i rzeczy nabytych na urzędowej licytacji publicznej lub w toku postępowania egzekucyjnego.
Wygaśnięcie obciążeń	W razie przeniesienia własności rzeczy ruchomej, która jest obciążona prawem osoby trzeciej, prawo to wygasa z chwilą wydania rzeczy nabywcy, chyba że ten działa w złej wierze .	
Powyższe nie ma zastosowania do rzeczy wpisanej do krajowego rejestru utraconych dóbr kultury.		
Właściciel może wyzbyć się własności rzeczy ruchomej przez to, że w tym zamiarze rzecz porzuci. Własność ruchomej rzeczy niczyjej nabywa się przez jej objęcie w posiadanie samoistne .		
Przemilczenie	– rzecz znaleziona, która nie zostanie przez osobę uprawnioną odebrana w ciągu 1 roku od dnia doręczenia jej wezwania do odbioru , a w przypadku niemożności wezwania – w ciągu 2 lat od dnia jej znalezienia , staje się własnością znalazcy, jeżeli uczynił on zadość swoim obowiązkom;	
	– jeżeli rzecz została oddana starości, znalazca staje się jej właścicielem, jeżeli rzecz odebrał w wyznaczonym przez starostę terminie ;	
	– rzecz znaleziona będąca zabytkiem lub materiałem archiwalnym po upływie terminu do jej odebrania przez osobę uprawnioną staje się własnością Skarbu Państwa ;	
	– inne rzeczy znalezione stają się własnością powiatu po upływie terminu do ich odbioru przez znalazcę;	
	– z chwilą nabycia własności rzeczy przez znalazcę powiat albo Skarb Państwa wygasają obciążające ją ograniczone prawa rzeczowe .	

Jeżeli rzecz znaleziono w takich okolicznościach, że poszukiwanie właściciela byłoby oczywiście bezcelowe , staje się ona przedmiotem współwłasności w częściach ułamkowych znalazcy i właściciela nieruchomości , na której rzecz została znaleziona. Jeżeli jednak rzecz ta jest zabytkiem lub materiałem archiwalnym , staje się ona własnością Skarbu Państwa , a znalazca jest obowiązany wydać ją niezwłocznie właściwemu staroście .	
Uprawniony do pobierania pożytków naturalnych rzeczy nabywa ich własność przez odłączenie ich od rzeczy.	
Własność nieruchomości rozciąga się na rzecz ruchomą, która została połączona z nieruchomością w taki sposób, że stała się jej częścią składową.	
Przetworzenie	Połączenie lub pomieszczenie rzeczy
Ten, kto wytworzył nową rzecz ruchomą z cudzych materiałów, staje się jej właścicielem, jeżeli wartość nakładu pracy jest większa od wartości materiałów. Wyjątek! Jeżeli przetworzenie rzeczy było dokonane w złej wierze albo jeżeli wartość materiałów jest większa od wartości nakładu pracy, rzecz wytworzona staje się własnością właściciela materiałów .	Jeżeli rzeczy ruchome zostały połączone lub pomieszczone w taki sposób, że przywrócenie stanu poprzedniego byłoby związane z nadmiernymi trudnościami lub kosztami , dotychczasowi właściciele stają się współwłaścicielami całości. Udziały we współwłasności oznaczają się według stosunku wartości rzeczy połączonych lub pomieszanych. Wyjątek! Gdy jedna z rzeczy połączonych ma wartość znacznie większą aniżeli pozostałe, rzeczy mniejszej wartości stają się jej częściami składowymi .

Zasiedzenie		
	Nieruchomości	Rzeczy ruchome
Posiadanie	– posiadacz niebędący właścicielem, – posiadacz samoistny	
Czas zasiedzenia	– 20 lat (dobra wiara), – 30 lat (zła wiara).	3 lata (dobra wiara)
Zła wiara	Wydłuża okres zasiedzenia do lat 30.	Wyklucza zasiedzenie.
Małoletni	Jeżeli jest właścicielem nieruchomości, przeciwko któremu biegnie zasiedzenie, zasiedzenie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem 2 lat od uzyskania przez niego pełnoletności.	brak szczególnych regulacji
Przedawnienie	Do biegu zasiedzenia stosuje się odpowiednio przepisy o biegu przedawnienia roszczeń.	
Doliczenie posiadania poprzednika	Jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania swego poprzednika ⇨ stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy obecny posiadacz jest spadkobiercą poprzedniego posiadacza.	

Dodatkowe ograniczenia	Jeżeli poprzedni posiadacz uzyskał posiadanie nieruchomości w złej wierze, czas jego posiadania może być doliczony tylko wtedy, gdy łącznie z czasem posiadania obecnego posiadacza wynosi przynajmniej lat 30.	Przepisów o zasiedzeniu nie stosuje się do rzeczy wpisanej do krajowego rejestru utraconych dóbr kultury.
-------------------------------	---	---

Rój pszczół	
Utrata własności roju	Rój staje się niczym, jeżeli właściciel nie odszuka go przed upływem 3 dni od dnia wyrojenia.
Prawo wejścia na cudzy grunt	Właścicielowi roju wolno w pościgu za rojem wejść na cudzy grunt. Powinien jednak naprawić wyrządzoną szkodę.
Rój w cudzym ulu niezajętym	Jeżeli rój osiadł w cudzym ulu niezajętym, właściciel może domagać się wydania roju za zwrotem kosztów.
Rój w cudzym ulu zajętym	Jeżeli rój osiadł w cudzym ulu zajętym, staje się on własnością tego, czyją własnością był rój, który się w ulu znajdował. Dotychczasowemu właścicielowi nie przysługuje w tym wypadku roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia.

Współwłasność	
Własność tej samej rzeczy może przysługiwać niepodzielnie kilku osobom (współwłasność).	
Współwłasność jest albo współwłasnością w częściach ułamkowych , albo współwłasnością łączną .	
Przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się do współwłasności w częściach ułamkowych. Współwłasność łączną regulują przepisy dotyczące stosunków, z których ona wynika.	
Rozporządzanie udziałem	Rozporządzanie rzeczą wspólną
Każdy ze współwłaścicieli może rozporządzać swoim udziałem bez zgody pozostałych współwłaścicieli. Domniemywa się, że udziały współwłaścicieli są równe. Większość współwłaścicieli oblicza się według wielkości udziałów.	Do rozporządzania rzeczą wspólną oraz do innych czynności, które przekraczają zakres zwykłego zarządu , potrzebna jest zgoda wszystkich współwłaścicieli . ↓ W braku takiej zgody współwłaściciele, których udziały wynoszą co najmniej połowę , mogą żądać rozstrzygnięcia przez sąd, który orzeknie, mając na względzie cel zamierzonej czynności oraz interesy wszystkich współwłaścicieli .
Obowiązek współdziałania Wynagrodzenie	– każdy ze współwłaścicieli jest obowiązany do współdziałania w zarządzie rzeczą wspólną; – współwłaściciel sprawujący zarząd rzeczą wspólną może żądać od pozostałych współwłaścicieli wynagrodzenia odpowiadającego uzasadnionemu nakładowi jego pracy.

Czynności zwykłego zarządu	– do czynności zwykłego zarządu rzeczą wspólną potrzebna jest zgoda większości współwłaścicieli; – w braku takiej zgody każdy ze współwłaścicieli może żądać upoważnienia sądowego do dokonania czynności; – każdy ze współwłaścicieli może wystąpić do sądu o wyznaczenie zarządcy, jeżeli nie można uzyskać zgody większości współwłaścicieli w istotnych sprawach dotyczących zwykłego zarządu albo jeżeli większość współwłaścicieli narusza zasady prawidłowego zarządu lub krzywdzi mniejszość.
Czynność rażąco sprzeczna z zasadami prawidłowego zarządu	Jeżeli większość współwłaścicieli postanawia dokonać czynności rażąco sprzecznej z zasadami prawidłowego zarządu rzeczą wspólną, każdy z pozostałych współwłaścicieli może żądać rozstrzygnięcia przez sąd .
Uprawnienia współwłaścicieli	– każdy ze współwłaścicieli jest uprawniony do współposiadania rzeczy wspólnej oraz do korzystania z niej w takim zakresie, jaki daje się pogodzić ze współposiadaniem i korzystaniem z rzeczy przez pozostałych współwłaścicieli; – pożytki i inne przychody z rzeczy wspólnej przypadają współwłaścicielom w stosunku do wielkości udziałów; w takim samym stosunku współwłaściciele ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną; – każdy ze współwłaścicieli niesprawujących zarządu rzeczą wspólną może żądać w odpowiednich terminach rachunku z zarządu; – każdy ze współwłaścicieli może wykonywać wszelkie czynności i dochodzić wszelkich roszczeń, które zmierzają do zachowania wspólnego prawa.

Zniesienie współwłasności		
Roszczenie o zniesienie współwłasności nie ulega przedawnieniu .		
Każdy ze współwłaścicieli może żądać zniesienia współwłasności. ⇓ Uprawnienie to może być wyłączone przez czynność prawną na czas nie dłuższy niż 5 lat; w ostatnim roku przed upływem zastrzeżonego terminu dopuszczalne jest jego przedłużenie na dalsze 5 lat. Przedłużenie można ponowić.		
Sposoby zniesienia współwłasności		
podział rzeczy wspólnej , o ile nie jest to sprzeczne z ustawą, społeczno-gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo nie powoduje jej istotnych zmian lub znacznego zmniejszenia wartości	przyznanie rzeczy niepodzielnej jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych	sprzedaż zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego

Warunki dopłat i spłat przy sądowym zniesieniu współwłasności	– wartość udziałów może być wyrównana dopłatami pieniężnymi; – sąd oznacza termin i sposób uiszczenia dopłat lub spłat oraz wysokość i termin uiszczenia odsetek, a w razie potrzeby także sposób zabezpieczenia; – dopłaty i spłaty mogą być rozłożone na raty (maksymalnie 10 lat); – w szczególnych przypadkach sąd na wniosek dłużnika może odroczyc termin zapłaty już wymagalnych rat.
Gospodarstwo rolne	
Zgodne zniesienie współwłasności gospodarstwa rolnego	Jeżeli zniesienie współwłasności gospodarstwa rolnego przez podział między współwłaścicieli byłoby sprzeczne z zasadami prawidłowej gospodarki rolnej, sąd przyzna to gospodarstwo temu współwłaścicielowi, na którego wyrażą zgodę wszyscy współwłaściciele.
Brak zgody na zniesienie współwłasności gospodarstwa rolnego	Sąd przyzna gospodarstwo rolne temu z nich, który je prowadzi lub stale w nim pracuje, chyba że interes społeczno-gospodarczy przemawia za wyborem innego współwłaściciela. ⇓ Jeżeli powyższe warunki spełnia kilku współwłaścicieli albo nie spełnia ich żaden z nich, sąd przyzna gospodarstwo rolne temu z nich, który daje najlepszą gwarancję jego należytego prowadzenia. Na wniosek wszystkich współwłaścicieli sąd zarządzi sprzedaż gospodarstwa rolnego stosownie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego. ⇓ Sąd zarządzi sprzedaż również w wypadku niewyrażenia zgody przez żadnego ze współwłaścicieli na przyznanie mu gospodarstwa.
Wysokość i obniżenie spłat z gospodarstwa rolnego	– wysokość spłat ustalana jest zgodnie z porozumieniem współwłaścicieli; – w razie braku porozumienia spłaty mogą zostać obniżone z uwagi np. na typ, wielkość i stan gospodarstwa oraz sytuację osobistą i majątkową stron; – obniżenie spłat nie wyklucza możliwości rozłożenia ich na raty lub odroczenia terminu ich zapłaty; – obniżenie nie dotyczy spłat na rzecz małżonka w przypadku zniesienia współwłasności należącej do wspólnego majątku małżonków.
Obowiązek wydania korzyści po zbyciu nieruchomości rolnych	Jeśli współwłaściciel, który otrzymał gospodarstwo, zbył odpłatnie nieruchomości rolne wchodzące w jego skład w ciągu 5 lat, musi wydać proporcjonalne korzyści innym współwłaścicielom, którym przypadły niższe spłaty, chyba że zbycie służy racjonalnemu prowadzeniu gospodarstwa.
Uprawnienie do dalszego zamieszkiwania w gospodarstwie rolnym	– współwłaściciele, którzy nie otrzymali gospodarstwa, ale w nim mieszkali do chwili zniesienia współwłasności, mają prawo do dalszego w nim zamieszkiwania, nie dłużej jednak niż przez 5 lat lub do 5 lat od osiągnięcia pełnoletności, jeżeli w chwili znoszenia współwłasności byli małoletni (ograniczenie to nie dotyczy współwłaścicieli trwale niezdolnych do pracy); – do tych uprawnień stosuje się odpowiednio przepisy o służebności mieszkania.

Ochrona własności	
Roszczenia właściciela przeciwko posiadaczowi nie ulegają przedawnieniu, jeżeli dotyczą nieruchomości ⇨ roszczenie windykacyjne nie ulega również przedawnieniu, jeżeli dotyczy rzeczy wpisanej do krajowego rejestru utraconych dóbr kultury.	
Roszczenie windykacyjne	Roszczenie negatoryjne
Właściciel może żądać od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą.	Przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń.
Odpowiedzialność samoistnego posiadacza	
- roszczenia właściciela przeciwko samoistnemu posiadaczowi o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy, o zwrot pożytków lub o zapłatę ich wartości, jak również roszczenia o naprawienie szkody z powodu pogorszenia rzeczy przedawniają się z upływem 1 roku od dnia zwrotu rzeczy; - to samo dotyczy roszczeń samoistnego posiadacza przeciwko właścicielowi o zwrot nakładów na rzecz.	
W dobrej wierze	W złej wierze
- nie jest obowiązany do zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy i nie jest odpowiedzialny ani za jej zużycie, ani za jej pogorszenie lub utratę; - nabywa własność pożytków naturalnych, które zostały od rzeczy odłączone w czasie jego posiadania, oraz zachowuje pobrane pożytki cywilne, jeżeli stały się w tym czasie wymagalne; - może żądać zwrotu nakładów koniecznych o tyle, o ile nie mają pokrycia w korzyściach, które uzyskał z rzeczy (zwrotu innych nakładów może żądać o tyle, o ile zwiększają wartość rzeczy w chwili jej wydania właścicielowi); - może, przywracając stan poprzedni, zabrać przedmioty, które połączył z rzeczą, chociażby stały się jej częściami składowymi; od chwili, w której dowiedział się o wytoczeniu przeciwko niemu powództwa o wydanie rzeczy,	- jest obowiązany do zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy; - jest odpowiedzialny za zużycie rzeczy, pogorszenie lub utratę (chyba że rzecz uległaby pogorszeniu lub utracie także wtedy, gdyby znajdowała się w posiadaniu uprawnionego); - jest obowiązany zwrócić wartość pożytków, których z powodu złej gospodarki nie użył, pobrane pożytki, których nie zużył, jak również uiścić wartość tych, które zużył; - może żądać jedynie zwrotu nakładów koniecznych, i to tylko o tyle, o ile właściciel wzbogaciłby się bezpodstawnie jego kosztem; - jeżeli połączył z rzeczą przedmioty, to właściciel może przyłączone przedmioty zatrzymać, zwracając mu ich wartość i koszt robocizny albo sumę odpowiadającą zwiększeniu wartości rzeczy.
↓ - jest obowiązany do wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy; - jest odpowiedzialny za zużycie rzeczy, pogorszenie lub utratę (chyba że pogorszenie lub utrata nastąpiły bez jego winy);	

Publikacja stanowi syntetyczne ujęcie najważniejszych zagadnień z ustaw, których znajomość jest niezbędna, by z sukcesem zdać egzamin wstępny na aplikację radcowską i adwokacką.

Opracowanie zawiera omówienie **47 aktów normatywnych**, w tym kodeksów i ustaw ustrojowych związanych z samorządem adwokackim i radcowskim oraz aktów unijnych.

Ich wyboru dokonano na podstawie statystyk – **wybrano ustawy, do których pytania pojawiały się najczęściej**.

Atrakcyjny układ opracowania, **liczne wykresy i tabele**, ułatwiają przyswojenie wiedzy.

Publikacja jest przeznaczona przede wszystkim dla osób przygotowujących się do egzaminu wstępnego na aplikację adwokacką i radcowską. Będzie też przydatna osobom zainteresowanym zawodem prokuratora, sędziego, asystenta sędziego i referendarza sądowego.

Jarosław Zagrodnik – doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Śląskiego, kierownik Zespołu Prawa Karnego Procesowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego; radca prawny; ekspert Krajowej Rady Radców Prawnych i autor kilkudziesięciu opinii w sprawie zmian legislacyjnych w obszarze prawa karnego, prawa karnego procesowego, prawa karnego skarbowego oraz odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary; autor, współautor lub redaktor ponad 120 opracowań naukowych i naukowo-dydaktycznych we wskazanym zakresie, w tym parudziesięciu opracowań książkowych; członek Centre for Criminal Law and Criminal Justice (Durham University).

9788383907314 W01P01

ISBN 978-83-8390-731-4

9 788383 907314

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA: +48 801 044 545

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL